

Acem Aşirân Makamı Seyri

İstanbul Belediyesi Konservatuvarı (Darül-Elhan) Türk Musikisi Talebe Cemiyeti

Ahmet Şefik Gürmeriç

[1904 - 1967]

Usûlü : S o f y a n

Acem Aşirân Makamı

Acem Aşiran makamı, Çargâh makamı dizisinin Acem Aşiran perdesi üzerine göçürülmesiyle elde edilir.

a) Durağı:Acem Aşirân perdesidir.

b) Seyri: İnicidir.

c) Güçlü:Acem perdesidir. (İkinci derecede Çargâh)

d) Yeden'i: 1.çizgideki mi Hüseyini Aşirân perdesidir.

e) Donanımı: Si için küçük mücenneb bemolü donanımına yazılır.

f) Dizisi: Çargâh dizisinin Acem Aşirân perdesindeki inici şeddidir. (Acem Aşirân perdesinde bir Çargâh beşlisine, Çargâh perdesinde bir Çargâh dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir):

g) Perdelerin T.M.deki İsimleri: Pestten tize doğru: Acem Aşirân, Rast, Dügâh, Kürdi, Çargâh, Nevâ, Hüseyini, Acem'dir.

h) Genişlemesi:Dizinin genişlemesi, Acem perdesi üzerinde Çargâh beşlisi halinde yapılır.

Seyri:

İnici bir seyre sahip olan Acem Aşiran makamının seyrine Acem perdesi civarından başlanır. Dizinin üst tarafında bulunan Çargâh Dörtlüsü ve genişleme seslerinde dolaşarak Acem perdesinde asma kalış gösterilir.

Daha sonra Acem perdesinden aşağıya inilerek Çargâh perdesinde geçici kalış yapılır. Ayrıca Dügâh perdesine inilerek Kürdi çeşnili yarım karar da yapılabilir.

Dizinin üst tarafında Çargâh Beşlisi halinde genişleyen Acem Aşiran dizisi, yakın makam dizilerini fazlaca kullanmamasına karşılık, ağırbaşlı ve güzel eserlerin yapıldığı bir makamdır.

Acem Aşiran dizisi seslerinde fazlaca dolaşılan bu makamda, kalış sesleri olan Acem, Çargâh ve Dügâh perdelerinde sıkça duruş yapılır.

Karara doğru Çargâh Beşlisinin sesleri kullanılarak gidilir ve Yedeni olan Hüseyini Aşiran perdesi de gösterilerek Acem Aşiran perdesinde karar verilir.

S o f y a n U s û l ü

*) Dört zamanlıdır.

*) İki tane iki (2 +2 = 4) zamanın veya iki Nim Sofyân'ın birleşmesinden meydana gelmiştir.

*) 4/8'lik ve 4/4'lük iki mertebesi varsa da, 4/4'lük ikinci mertebe daha çok kullanılmıştır.

*) Pışrevlerde, İlâhîlerde, şarkılarda, türkülerde, oyun havalarında, kısaca özel usûl mecburiyeti olmayan hemen her formada kullanılmıştır

Sofyan D a r b Usûlü

1 . Darb :

(Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]

2 . Darb :

(Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

3 . Darb :

(Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak : Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri-Kudüm Velveleleri / İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]